

RAPORT COFACE

NIEWYPŁACALNOŚCI W POLSCE PO TRZECH KWARTAŁACH 2023 R.

---

16 Października 2023

CZY NAJGORSZE JUŻ ZA NAMI?

W niniejszym raporcie analizujemy liczbę niewypłacalności w poszczególnych kwartałach roku 2022 i 2023. **Proces dalszego przyrostu liczby niewypłacalności nie zatrzymał się, a zaczął zwalniać.**

22
23

WIELE FIRM NIE PODOŁAŁO TRUDNOŚCIOM

W ciągu trzech kwartałów bieżącego roku **liczba niewypłacalności firm sięgnęła 3 640**, czyli o ponad połowę więcej niż w analogicznym okresie roku 2022, tym samym przekraczając o prawie jedną trzecią łączną liczbę niewypłacalności w roku 2022.

3640
+32%

DECYDUJĄCY MOMENT

W trzecim kwartale mamy do czynienia z nadal bardzo wysokim, ale jednak, w porównaniu do rekordowego kwartału drugiego, spadkowym odczytem niewypłacalnych firm. **Nadchodzące miesiące będą kluczowe w ocenie kondycji polskich przedsiębiorstw.**

-13%

UWAGA

W kolejnym raporcie kontynuujemy podejście do danych, poparte precyzyjnym komentarzem, ze względu na zmiany w regulacjach prawnych. Rok 2022 zamknął się wysokim wzrostem niewypłacalności ogółem, na co zdecydowany wpływ miała liczba nowych uproszczonych postępowań o zatwierdzenie układu, wprowadzonych ustawą covidową z 19.06.2020 r. obwieszczanych wyłącznie w Monitorze Sądowym i Gospodarczym i nie rejestrowanych przez sądy. Z tego względu od III kwartału 2020 r., od rozpoczęcia ich stosowania, aby zachować rzetelność w ocenie bieżącej sytuacji dotyczącej niewypłacalności firm – w raporcie Coface dane o sprawach pozasądowych są dodawane do statystyk przedstawiających postępowania ogłoszone przez sądy.

Prezentowane statystyki są przygotowywane przez ubezpieczyciela należności Coface od 1997 roku w oparciu o dane dotyczące otwarcia postępowań upadłościowych i restrukturyzacyjnych pochodzące z MSiG oraz KRZ. Podane wyniki za trzy kwartały 2023 roku nie są ostateczne. Ich liczba może jeszcze wzrosnąć.

BIEŻĄCĄ SYTUACJĘ I STATYSTYKI KOMENTUJĄ

1.

Sytuacja ekonomiczna

**GRZEGORZ
SIEWICZ**

Główny Ekonomista
Coface w Polsce
i w Regionie Europy
Centralnej

2.

Sytuacja w branżach

**BARBARA
KAMIŃSKA**

Dyrektor Działu Oceny
Ryzyka Coface w Polsce

3.

Bieżące uwarunkowania
prawne mające wpływ na
prezentowane statystyki

**ARTUR
WARYCH**

Radca Prawny – Szef
Departamentu Egzekucji
i Restrukturyzacji
w Kancelarii Stefaniuk
& Wspólnicy, obsługującej
Coface

W SKRÓCIE

Łączna liczba niewypłacalności polskich przedsiębiorstw w trzech kwartałach 2023 r. (wg stanu wiedzy na 2 października br.) wyniosła **3640**, co stanowi wzrost o **32%** w porównaniu do **całego** ubiegłego roku. Na tę liczbę złożyły się postępowania sądowe i obwieszczenia pozasądowe:

- w ciągu 9 miesięcy 2023 r. sądy ogłosiły postanowienia o upadłości i restrukturyzacji **1259** polskich firm,
- dodatkowo w Krajowym Rejestrze Zadłużonych (KRZ) opublikowano **2381** tzw. Obwieszczenia o ustaleniu dnia układowego (bez rejestracji w sądzie).

Spośród wszystkich ogłoszonych niewypłacalności do końca września 2023 **65%** to obwieszczenia o ustaleniu dnia układowego, czyli pozasądowe, **35%** zaś to niewypłacalności ogłoszone przez sądy.

Wśród postępowań sądowych najczęściej ogłoszono postępowań o zatwierdzenie układu - 780, których liczba wzrosła w porównaniu z analogicznym okresem roku 2022 o 94 proc. Znacznie więcej odnotowano również przyspieszonych postępowań układowych oraz postępowań układowych.

Po rekordowych wzrostach liczby niewypłacalności zarejestrowanych w pierwszym półroczu 2023, statystyki za 3Q wskazują na lekkie wyhamowanie dynamiki wzrostu liczby niewypłacalnych podmiotów we wszystkich branżach.

SĄDOWE POSTANOWIENIA UPADŁOŚCIOWE (A) I RESTRUKTURYZACYJNE (B) ORAZ POZASĄDOWE POSTĘPOWANIA UPROSZCZONE W MSIG I KRZ W POLSCE

Rodzaj postępowania	I-IX 2022	CAŁY 2022	I-IX 2023	Q1 2023	Q2 2023	Q3 2023	I-IX 2023 vs. CAŁY 2022	I-IX 2023 vs. I-IX 2022
(A) Upadłość	242	330	273	96	94	83	-17%	13%
(B) Postępowanie o zatwierdzenie układu	402	520	780	181	270	329	50%	94%
(B) Przyspieszone postępowanie układowe	50	79	114	41	37	36	44%	128%
B) Postępowanie układowe	11	19	21	7	9	5	11%	91%
B) Postępowanie sanacyjne	62	81	71	26	25	20	-12%	15%
Postępowania upadłościowe i restrukturyzacyjne ogłoszone przez sądy ogółem	767	1029	1259	351	435	473	22%	64%
Postępowania pozasądowe	1159	1723	2381	901	841	639	38%	105%
ŁĄCZNA LICZBA NIEWYPŁACALNOŚCI	1926	2752	3640	1252	1276	1112	32%	89%

KOMENTARZE EKSPERTÓW COFACE

Sytuację ekonomiczną
komentuje

**GRZEGORZ
SIELEWICZ**

Główny Ekonomista
Coface w Polsce
i w Regionie Europy Centralnej

W dziewięciu miesiącach 2023 r. liczba niewypłacalności przedsiębiorstw w Polsce sięgnęła 3640, co stanowiło wzrost aż o 89% w porównaniu z analogicznym okresem roku ubiegłego. Jednak poprzedni rok, a zwłaszcza jego pierwsza połowa, to okres, w którym przez problemy techniczne po wprowadzeniu Krajowego Rejestru Zadłużonych odnotowano niższą niż rzeczywista liczbę niewypłacalności. Z tego powodu dane o niewypłacalności przedsiębiorstw należy także analizować w perspektywie ostatnich kwartałów – w tym roku każdy z nich zakończył się niewypłacalnościami ponad 1000 podmiotów gospodarczych. A dokładnie, po znacznym przyroście liczby niewypłacalności w pierwszym kwartale tego roku odnotowaliśmy ich dalszy wzrost w drugim kwartale, po czym nastąpiło zmniejszenie się w trzecim kwartale 2023 r.

Powyższe trendy obrazujące dynamikę niewypłacalności są spójne z danymi obrazującymi sytuację makroekonomiczną w Polsce. Tempo wzrostu gospodarczego obniżyło się w pierwszym kwartale tego roku, a kolejne trzy miesiące przyniosły dalsze spowolnienie. Pomimo, że jeszcze nie zostały opublikowane dane za trzeci kwartał, wskaźniki obrazujące koniunkturę pozwalają przypuszczać, że najgorszy moment dla polskiej gospodarki mamy już za sobą. Jednak te szacunki nie przekreślają nadal trudnej sytuacji w jakiej znajduje się gospodarka. Gdy kilka miesięcy temu podobne założenia pozwalały optymistyczniej spojrzeć w przyszłość, to coraz bardziej materializował się wpływ wyższych stóp procentowych na osłabienie koniunktury, a nasz główny partner handlowy – Niemcy wpadł w recesję nie tylko z powodu niskiego popytu wewnętrznego, ale także, a nawet tym bardziej, w wyniku spowolnienia w handlu światowym.

Kolejne miesiące nadal będą cechowały się sporą niepewnością, zwłaszcza ze strony rynków zagranicznych. Aktualna prognoza Coface zakłada, że globalny wzrost gospodarczy sięgnie zaledwie 2,2% w 2024 r., co jest nie tylko słabszym tempem niż szacowane 2,4% w tym roku, ale także jednym z najniższych wyników od początku tego wieku, z wyjątkiem spowolnienia podczas kryzysu technologicznego, globalnego kryzysu finansowego oraz pandemicznej recesji. Gdy jeszcze kilka miesięcy temu można było założyć, że globalny wzrost gospodarczy zostanie wsparty przyspieszeniem w krajach rozwijających się, zwłaszcza Chin i Indii, trudności gospodarcze dotknęły obecnie także tych krajów. Chiny nie osiągną wyznaczonego celu rozwoju gospodarczego na poziomie 5% nie tylko w tym ani przyszłym roku, ale prawdopodobnie w ciągu najbliższych pięciu lat, co i tak byłoby dosyć słabym poziomem (poniżej jej potencjału) jak na tak dużą gospodarkę starającą się nieustannie zwiększać udział w handlu światowym. Jednocześnie globalny wzrost gospodarczy nie będzie w dużym stopniu wsparty koniunkturą w krajach rozwiniętych. Zarówno Stany Zjednoczone, jak i nam bliższa geograficznie i handlowo Europa Zachodnia rozwijają się w mizernym tempie. Dynamiczne podnoszenie stóp procentowych do wysokich poziomów dopiero teraz przynosi efekty hamując inflację, jednocześnie ograniczając ewentualne i wyczekiwane przyspieszenie gospodarcze.

Polska gospodarka pozostaje zależna od sytuacji na rynkach zagranicznych nie tylko poprzez kanały eksportowe, ale także zaangażowanie wielu firm w globalne łańcuchy produkcyjne. Z drugiej strony należy pamiętać, że jesteśmy największą gospodarką w regionie Europy Środkowo-Wschodniej i w większym stopniu możemy bazować na popycie wewnętrznym. Przy sprzyjającej sytuacji na rynku pracy z niską stopą bezrobocia i rosnącymi wynagrodzeniami, także w ujęciu realnym dzięki niższej inflacji, gospodarstwa domowe mogą być bardziej skłonne do zwiększania wydatków. Przy utrzymujących się brakach kadrowych firmy zwiększają inwestycje w wyższą automatyzację i robotyzację produkcji, co ma przełożenie na wyższe tempo wzrostu gospodarczego. Jednak z drugiej strony przedsiębiorstwa w Polsce ponoszą wysokie koszty działalności operacyjnej. Ceny surowców energetycznych pomimo, że nie są już na tak wysokim poziomie jak w ubiegłym roku, to nadal przyczyniają się do wyższych kosztów niż w latach przedpandemicznych. Rosnące wynagrodzenia są korzystne dla pracowników, jednak coraz bardziej dotkliwe dla pracodawców, zwłaszcza w obliczu braku przyspieszenia popytu. Ponadto, presja na marże ogranicza zyski przedsiębiorstw, a ich znaczne wzrosty, jakie miały miejsce w ubiegłych dwóch latach wraz ze wzrostem obrotów, wydają się już być zakończone lub mniej dynamiczne w przypadku niektórych branż.

Pomimo, że trzeci kwartał tego roku zakończył się niższą liczbą niewypłacalności niż kwartał poprzedni to nie oznacza, że jednoznacznie wchodzimy w trend spadkowy, zwłaszcza biorąc pod uwagę wyzwania związane z zarysowanym powyżej scenariuszem makroekonomicznym. Nadal wiele firm w trudnej sytuacji płynnościowej będzie zmuszonych sięgać po przewidziane prawem środki zaradcze, skutkujące brakiem płatności dla ich kontrahentów. Przez ostatnie lata od momentu zmiany prawa upadłościowego i wprowadzenia nowych postępowań biznes coraz skuteczniej wykorzystuje dostępne możliwości i pozostaje mieć nadzieję, że także w najbliższych miesiącach działania restrukturyzacyjne mające na celu powrót firmy do efektywnej działalności biznesowej będą wykorzystywane w pierwszej kolejności, a dopiero w razie ich niepowodzenia firmy ogłoszą upadłość w celu likwidacji majątku.

NIEWYPŁACALNOŚCI WEDŁUG BRANŻ

Branże	I-IX	CAŁY	I-IX				Stosunek liczby niewypłacalności w trzecim kwartale 2023 do drugiego kwartału 2023
	2022	2022	2023	Q1 2023	Q2 2023	Q3 2023	
PRODUKCJA	294	429	574	192	211	171	-19%
Przetwórstwo przemysłowe, w tym:	266	396	537	180	194	163	-16%
Produkcja metali i metalowych wyrobów gotowych	62	87	129	38	52	39	-25%
Produkcja artykułów spożywczych i napojów	36	63	63	21	19	23	21%
Produkcja wyrobów z drewna, z wyłączeniem mebli	18	24	59	25	19	15	-21%
Produkcja odzieży i wyrobów tekstylnych	13	22	32	10	17	5	-71%
Produkcja maszyn, urządzeń i urządzeń elektrycznych	23	29	44	13	27	4	-85%
Produkcja mebli	21	37	47	18	20	9	-55%
Produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych	19	24	23	9	8	6	-25%
HANDEL, w tym m.in.:	371	567	807	280	274	253	-8%
Handel hurtowy	147	215	275	102	90	83	-8%
Handel detaliczny	170	267	405	137	130	138	6%
BUDOWNICTWO	212	280	483	162	169	152	-10%
TRANSPORT	164	273	406	136	151	119	-21%
ROLNICTWO	328	376	265	118	66	81	23%
USŁUGI - POZOSTAŁE branże, w tym:	557	827	1105	364	405	336	-17%
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	128	195	307	114	97	96	-1%
Usługi dzierżawy, administrowania i wspierające	48	97	130	40	55	35	-36%
Zakwaterowanie i gastronomia	71	105	149	58	54	37	-31%
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	84	120	164	55	56	53	-5%
Ogółem	1926	2752	3640	1252	1276	1112	-13%

KOMENTARZE EKSPERTÓW COFACE

Sytuację w branżach
komentuje

**BARBARA
KAMIŃSKA**

Dyrektor Działu Oceny Ryzyka
Coface w Polsce

Liczba zarejestrowanych niewypłacalności w Polsce w pierwszych trzech kwartałach 2023 r. pozostawała na bardzo wysokim poziomie. Łącznie 3640 podmiotów gospodarczych ogłosiło w tym czasie niewypłacalność. To blisko o 1/3 więcej w stosunku do łącznych statystyk za cały 2022 rok. Liczby te z jednej strony odzwierciedlają negatywne zjawiska gospodarcze takie jak wysoka inflacja i wysokie stopy procentowe wpływające w firmach na wzrost kosztów produkcji i obsługi zadłużenia oraz ograniczające konsumpcję wśród nabywców. Z drugiej zaś strony pokazują łatwość i dostępność uproszczonej procedury pozasądowej wystąpienia o ochronę przed wierzycielami. Do końca września 2023 r. w łącznej liczbie upadłych i restrukturyzowanych przedsiębiorstw aż 65% skorzystało z trybu obwieszczenia o ogłoszeniu dnia układowego, podczas gdy dla porównania na koniec trzeciego kwartału 2022 r. z tego trybu skorzystało 60% niewypłacalnych podmiotów.

Interesujące wydaje się porównanie liczby niewypłacalności w poszczególnych kwartałach bieżącego roku. Podczas gdy w pierwszym kwartale zarejestrowano 1252 przypadki, co stanowiło wzrost o 52% kwartał do kwartału, w drugim kwartale dynamika była już zdecydowanie niższa, bo 2-procentowa. W trzecim kwartale zaś mamy do czynienia z wciąż wysokim, ale spadkowym 13-procentowym odczytem – postępowaniami objęto 1112 przedsiębiorstw. Podobnie zauważamy spadek niewypłacalności w poszczególnych branżach w trzecim kwartale br., co może napawać umiarkowanym optymizmem w zakresie prognoz na przyszłość. Być może apogeum niewypłacalności mamy już za sobą?

Produkcja przemysłowa

W okresie styczeń – sierpień 2023 produkcja sprzedana przemysłu w Polsce była o 1,9% niższa w stosunku do analogicznego okresu roku poprzedniego. Większość branż boryka się ze zmniejszonymi zamówieniami zarówno ze strony klientów krajowych, jak i zagranicznych, redukuje zapasy, niekiedy zatrudnienie. Recesja w Niemczech i Wielkiej Brytanii niestety nie wspiera polskich eksporterów. Jako Ubezpieczyciel obserwujemy zdecydowanie mniejszą aktywność klientów, np. z branży przetwórstwa metali, która w poprzednich latach przeżywała lata prosperity w związku z szybującymi cenami stali i dobrą koniunkturą w budownictwie.

Liczba niewypłacalnych przedsiębiorstw przemysłowych wyniosła po 3 kwartałach br. 574, co stanowiło 15,5% ogółu niewypłacalności w gospodarce. W przetwórstwie wynik całego roku 2022 został już teraz przekroczonego o 34%, w przypadku wspomnianej branży stalowej o 48%. Co zdecydowanie cieszy, w samym trzecim kwartale liczba niewypłacalności przemysłowych była niższa w porównaniu do pierwszego (-11%) i drugiego kwartału (-19%). Ufamy, że przemysł największe problemy z regulowaniem swoich zobowiązań ma już za sobą.

Sam sektor wytwórczy oczekuje odbicia koniunktury. Wrześniowy indeks PMI, pomimo wciąż recesyjnego poziomu, wzrósł do poziomu 43,90 ze względu na dość optymistyczne prognozy produkcji przemysłowej na najbliższe 12 miesięcy.

Usługi

Niewypłacalności w branży usług wyniosły w 3 kwartałach 2023 r. 1105 przypadków i stanowiły ponad 30% całej puli niewypłacalności w Polsce. Wynikiem tym usługodawcy przekroczyli o 1/3 roczne statystyki za 2022 r. Choć dobrze nie jest, to trochę optymizmu można dostrzec w wynikach samego trzeciego kwartału, kiedy liczba niewypłacalności kwartał do kwartału spadła o 17%. Najgorzej dzieje się w działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej, gdzie liczba niewypłacalności w każdym kwartale pozostawała wysoka. Wg BIG Info Monitor, zaległości w tej branży w okresie styczeń – sierpień wzrosły o 15%, czyli dwa razy więcej niż w odniesieniu do ogółu firm. W segmencie opieki zdrowotnej, HoReCa czy usługach dzierżawy i administrowania liczba niewypłacalności w ostatnim kwartale zaczęła spadać.

Pomimo niższej inflacji, realny wzrost płac nie jest jeszcze zjawiskiem stabilnym w gospodarce. Wiele firm ogranicza budżety na szkolenia, eventy, działania marketingowe w związku z niepewnością i pogarszającymi się wynikami finansowymi. Oczekujemy, że z racji dużego rozdrobnienia branży usług, niewypłacalności pozostaną do końca roku na wysokim, choć malejącym poziomie.

Handel

Liczba upadłości i restrukturyzacji wśród przedsiębiorstw handlowych osiągnęła poziom 807, przekraczając tym samym o 42% stan niewypłacalności w handlu za cały rok 2022. Niestety również w porównaniu kwartalnym trwałe problemy z regulowaniem zobowiązań przez detalistów nasiliły się w 3 kwartale, nieco mniej niewypłacalności (-8%) zanotowano wśród hurtowników. Rozdrobniona struktura sektora handlowego, duża konkurencja cenowa ze strony krajowych i międzynarodowych sieci detalicznych powodują liczne ogłoszenia niewypłacalności wśród drobnych dystrybutorów. Jednoosobowe działalności stanowiły 78% niewypłacalności w handlu, a do tej liczby trzeba dodać rzeszę przedsiębiorców zawieszających działalność poprzez wyrejestrowanie z CEIDG. W pierwszym półroczu 2023 r. było to ok 110 tys. firm, najwięcej z branży budowlanej i handlowej właśnie.

W pierwszych dwóch kwartałach 2023 r. konsumpcja prywatna wykazywała w Polsce ujemną dynamikę wzrostu r/r, podczas gdy historycznie to właśnie spożycie wewnętrzne przyczyniało się najbardziej do wzrostu polskiego PKB. W sierpniu sprzedaż detaliczna spadła jeszcze wprawdzie r/r, ale względem lipca zanotowała już wzrost o 2,8%. Na pewno pozytywnym prognozą dla branży handlowej jest malejąca inflacja i realny wzrost wynagrodzeń, który postępuje od czerwca br. Polacy nie tylko muszą mieć co wydawać, ale również chcieć to robić. Wrześniowe odczyty wskaźników koniunktury konsumenckiej potwierdzają poprawiające się nastroje wśród Polaków. Miejmy nadzieję, że ten sentyment będzie miał wkrótce bardziej trwały charakter.

Transport

W 3 kwartałach 2023 roku zanotowano 406 niewypłacalności w sektorze TSL, tj. blisko o połowę więcej niż w całym 2022 roku. Zdecydowana większość (89%) likwidowanych i restrukturyzowanych podmiotów prowadziła biznes jako jednoosobowa działalność gospodarcza. Wg danych Big Info Monitor 37% firm transportowych zgłaszało w trzecim kwartale przeterminowane należności powyżej 60 dni od swoich kontrahentów.

Spowolnienie gospodarcze notowane w przemyśle, handlu, budowlance, jak również gospodarkach naszych największych partnerów zagranicznych przekłada się wprost proporcjonalnie na malejący wolumen zamówień przewozowych. Wg szacunków branżowych, spadek zamówień krajowych wahał się w tym roku między 10 a 15%, podczas gdy w przewozach międzynarodowych dochodził do 30%. Spadek popytu wymusza cenową walkę o klienta, co przy wielu wyzwaniach kosztowych (wysokie ceny paliw, presja płacowa potęgowana chronicznym brakiem kierowców, wysokie stopy procentowe, wyższe koszty działalności wymuszone przez konieczność dostosowania się do Pakietu Mobilności) prowadzi do dalszej presji na marże i wielokrotnie do niewypłacalności.

Polscy przewoźnicy od lat odgrywają kluczową rolę w transporcie międzynarodowym. Tempo wychodzenia z kryzysu przez gospodarki UE będzie miało istotne znaczenie dla budowania portfeli zamówień przez polskie firmy transportowe. Dywersyfikacja geograficzna w czasie dużej zmienności rentowności zleceń międzynarodowych wydaje się dobrą polityką w dobie spowolnienia gospodarczego.

Budownictwo

Do końca września br. w budownictwie zanotowano 483 przypadki niewypłacalności, co stanowiło przekroczenie całorocznej statystyki za 2022 r. o 73%. Rośnie także udział niewypłacalnych przedsiębiorstw budowlanych w całej populacji postępowań insolwencyjnych z 10,2% na koniec 2022 roku do 13,3% na koniec 9/2023. Doświadczenia Coface w zakresie zgłoszeń przeterminowanych należności na firmy z sektora budowlanego oraz prowadzonych działań windykacyjnych niestety potwierdzają bardzo trudną sytuację w budowlance. Pod względem wartości, około 1/3 wszystkich zarejestrowanych nieterminowych płatności w 2023 roku pochodziła od drobnych podwykonawców i dystrybutorów materiałów budowlanych, elektro instalatorów czy segmentu fotowoltaiki.

Sektor budowlany odczuł bodajże najmocniej skutki rozpoczęcia wojny na Ukrainie. Nastąpił splot niekorzystnych zjawisk takich jak wzrost cen materiałów budowlanych, paliw i energii, odpływ siły roboczej, inflacja ograniczająca budżety inwestorów, wzrost stóp procentowych wpędzający rynek kredytów hipotecznych w recesję, z drugiej strony utrudniający obsługę zadłużenia przez wykonawców.

Sytuacja w budowlance na pewno nie jest homogeniczna. Makroekonomicznie branża w ostatnich miesiącach br. nie wyglądała nawet źle, bowiem produkcja budowlano-montażowa wykazywała dodatnią dynamikę wzrostu r/r, napędzaną głównie realizowanymi inwestycjami w segmencie inżynierii wodno-ładowej. Ma to związek z końcem starej perspektywy finansowej UE i koniecznością maksymalnego wydatkowania środków do końca bieżącego roku. Niestety w branży powszechne jest poczucie niepewności, oczekiwanie na fundusze z nowej perspektywy unijnej (2021-2027) i odblokowanie Krajowego Planu Odbudowy. Bez tego trudno jest przedsiębiorcom zawierać duże kontrakty infrastrukturalne, dlatego początek przyszłego roku może być trudny.

Z kolei segment wznoszenia budynków, w którym mieszczą się zarówno inwestycje deweloperskie jak i prywatne, w tym roku przeżywał kryzys ze względu na wysokie koszty kredytów hipotecznych i spadek realnej siły nabywczej społeczeństwa, przy utrzymujących się wysokich kosztach wytworzenia. Od stycznia do sierpnia 2023 nastąpił spadek budowy mieszkań o 9,1% r/r, choć w porównaniu do lipca w sierpniu zauważalne było już ożywienie o 4,4%. W porównaniu miesiąc do miesiąca wzrosła też liczba mieszkań oddanych do użytkowania (o 26,5%), liczba mieszkań, których budowę rozpoczęto (o 11,1%) oraz liczba mieszkań, na których budowę wydano pozwolenia lub dokonano zgłoszenia z projektem budowlanym (o 4,2%). To z pewnością efekt programu „Bezpieczny kredyt 2%”, który zaczął być oferowany w lipcu br. jako instrument stymulowania popytu mieszkaniowego i cieszy się obecnie ogromną popularnością wśród Polaków. Przyszłość tego instrumentu pozostaje jednak niepewna, bo pula dofinansowania do taniego kredytu może się już wyczerpać w pierwszej połowie 2024 r. A to powoduje zrozumiąłą niepewność wśród deweloperów co do rozpoczynania kolejnych projektów. Popyt mieszkaniowy obecnie przekracza podaż mieszkań, zwłaszcza tych relatywnie tańszych, kwalifikujących się do ww. programu (cena poniżej 800 tys. zł). Z miesiąca na miesiąc obserwujemy wzrost cen mieszkań, szczególnie w dużych aglomeracjach.

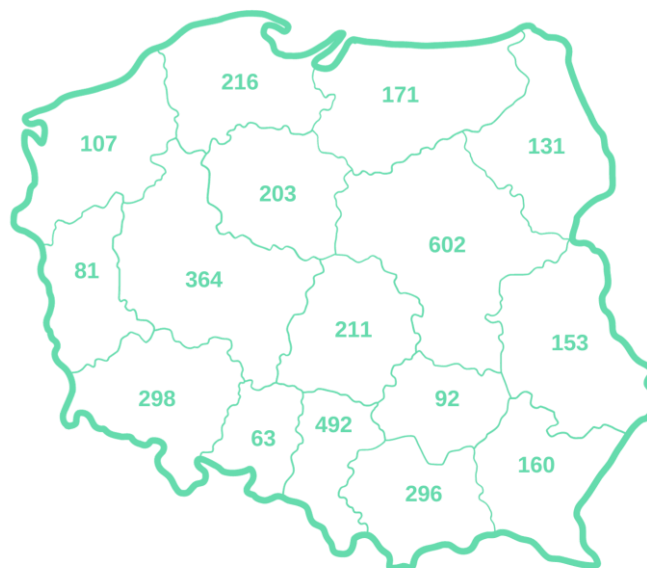

Okolo połowa rynku budowlanego funkcjonuje w Polsce na bazie zamówień publicznych. Portfel inwestycji w drogownictwie wydaje się zabezpieczony za sprawą Programu Budowy Dróg Krajowych (PBDK). W ostatnich miesiącach głośno było w branży na temat znacznego wzrostu kosztów w stosunku do cen kontraktów zawieranych nierzadko przed inwazją Rosji na Ukrainę i koniecznością wprowadzenia ich kolejnej waloryzacji (postulat 20%). Oszacowano, że 1/3 zawartych kontraktów stała się w ciągu 2023 roku nierentowna, zagrażając w pierwszej kolejności płynności mniejszych podwykonawców. Wydaje się, że ten kryzys zostanie wygaszony przez stronę rządową, która obiecała w ostatnich tygodniach dofinansowanie programu o kolejne 2,6 mld zł i przeznaczenie 100 mln zł na program obwodnic. W zdecydowanie gorszej sytuacji znajduje się sektor budownictwa kolejowego, który w dalszym ciągu oczekuje na waloryzację kontraktów. Wobec braku środków z KPO (11 mld zł przeznaczone na infrastrukturę kolejową), prefinansowanie pomostowe wydaje się jedynym rozwiązaniem dla wykonawców inwestycji kolejowych.

W naszej ocenie wyzwania dla rynku budowlanego nie znikną w krótkiej perspektywie. Ceny materiałów budowlanych i wynagrodzenia pozostaną na wysokim poziomie, podczas gdy strona popytowa jest niepewna. Branża wyczekuje środków na duże inwestycje, niestety ten przejściowy okres może zebrać swoje dalsze żniwo, szczególnie wśród mniejszych graczy. Wśród niewypłacalnych firm budowlanych w trzech kwartałach 2023, przedsiębiorcy stanowili aż 71%.

NIEWYPŁACALNOŚCI WEDŁUG REGIONÓW

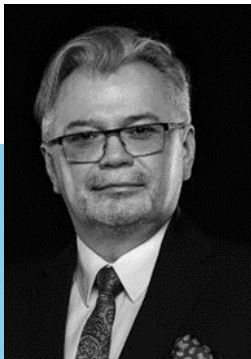
Województwo	Liczba niewypłacalności I-IX 2023
Mazowieckie	602
Śląskie	492
Wielkopolskie	364
Dolnośląskie	298
Małopolskie	296
Pomorskie	216
Łódzkie	211
Kujawsko-pomorskie	203
Warmińsko-mazurskie	171
Podkarpackie	160
Lubelskie	153
Podlaskie	131
Zachodniopomorskie	107
Świętokrzyskie	92
Lubuskie	81
Opolskie	63
Ogółem	3640

NIEWYPŁACALNOŚCI WEDŁUG FORMY PRAWNEJ

Forma prawna	CAŁY	Po pierwszym kwartale	Po dwóch kwartałach	Po trzech kwartałach
	2022	2023	2023	2023
Przedsiębiorca	1882	957	1944	2798
Spółka z o.o.	664	223	447	637
Spółka akcyjna	60	25	43	69
Spółka komandytowa	86	25	57	76
Spółka jawna	42	15	26	37
Spółdzielnia	6	5	6	12
Pozostałe formy	12	2	5	11
Ogółem	2752	1252	2528	3640

KOMENTARZE EKSPERTÓW COFACE

Bieżące uwarunkowania prawne
komentuje

ARTUR WARYCH

Radca Prawny – Szef Departamentu Egzekucji i Restrukturyzacji
Kancelaria Stefaniuk & Wspólnicy, obsługującej Coface

Dane obrazujące stan postępowań związanych z niewypłacalnością dłużników - czyli postępowań restrukturyzacyjnych i upadłościowych – na koniec trzeciego kwartału 2023 r. potwierdzają wciąż utrzymujący się stały wzrost liczby nowych postępowań. Wzrost zauważalny jest przede wszystkim w grupie postępowań restrukturyzacyjnych, ze szczególnym uwzględnieniem najprostszego i najpopularniejszego obecnie typu postępowania czyli postępowania o zatwierdzenie układu. Jak wynika z prezentowanego zestawienia danych, progres liczby tych postępowań (mowa tu o postępowaniach nowo otwartych w okresie trzech pierwszych kwartałów 2023 r.) może sięgnąć ca 100% procent na koniec bieżącego roku w stosunku do ogólnej liczby nowych postępowań w roku 2022 r., co w pełni potwierdza sygnalizowaną już atrakcyjność tego rodzaju postępowania dla dłużników niewypłacalnych bądź zagrożonych niewypłacalnością. Należy jedynie przypomnieć, że jest to postępowanie zasadniczo pozasądowe, zaś etap sądowy polegający na zatwierdzeniu układu rozpoczyna się dopiero po zakończeniu negocjacji z dłużnikami i przyjęciu układu. Oznacza to zasadnicze odformalizowanie postępowania, jego krótkotrwałość (dłużnik ma cztery miesiące na złożenie wniosku do sądu o zatwierdzenie układu licząc od daty otwarcia postępowania) co przekłada się na stosunkowo niższe koszty postępowania przy jednoczesnym zapewnieniu dłużnikowi ochrony przeciwegzekucyjnej analogicznej jak przy innych bardziej złożonych restrukturyzacyjnych postępowaniach sądowych. Warto zauważyć, że z postępowania o zatwierdzenie układu korzystają nie tylko indywidualni przedsiębiorcy, dla których walory tego postępowania są szczególnie korzystne (choć jest to grupa zdecydowanie przeważająca), ale także podmioty o większym stopniu organizacyjnym jak spółki prawa handlowego, w tym również spółki z ograniczoną odpowiedzialnością i spółki akcyjne.

Wykorzystanie tej formy postępowania restrukturyzacyjnego przez dłużników niewypłacalnych bądź zagrożonych niewypłacalnością oczywiście znajduje odzwierciedlenie w spadku liczby wszczętych innych nowych postępowań restrukturyzacyjnych, w tym najbardziej złożonego i długotrwałego postępowania sanacyjnego, które zwykle toczy się średnio 2-3 lata. Zauważalny jest też spadek przyrostu liczby ogłoszonych upadłości utrzymującej się obecnie na stałym poziomie (w odniesieniu do roku 2022). Może to stanowić pozytywny sygnał dla praktycznej realizacji idei postępowania restrukturyzacyjnego, którego głównym celem jest uniknięcie ogłoszenia upadłości dłużnika przez umożliwienie mu restrukturyzacji w drodze zawarcia układu z wierzycielami przy zabezpieczeniu słusznych praw wierzycieli (art. 3 ust. 1 ustawy Prawo restrukturyzacyjne).

Niewątpliwy wpływ na liczbę przyjętych i zatwierdzonych układów - czyli na liczbę skutecznie zakończonych postępowań restrukturyzacyjnych - ma również postawa dłużników. Zauważalne jest urealnienie propozycji układowych w stosunku do możliwości ich akceptacji przez wierzycieli; warunki układowe są po prostu korzystniejsze dla wierzyciela, co zwiększa atrakcyjność układu jako sposobu zakończenia sporu z dłużnikiem i chociażby częściowego zaspokojenia dochodzonych należności, ale na lepszych warunkach. Dłużnicy traktują więc coraz poważniej postępowanie restrukturyzacyjne jako realny sposób na spłatę swoich zobowiązań przy jednoczesnym zachowaniu ciągłości bytu prawnego i gospodarczego, a nie jedynie jako prosty środek do uniknięcia egzekucji komorniczej na czas trwania postępowania.

Wobec istniejącego faktycznego zapotrzebowania wynikającego z wciąż dynamicznej sytuacji ogólnoeconomicznej prawny obrót postępowań restrukturyzacyjnych zdaje się krzepnąć pomimo stosunkowo niedługiego obowiązywania przepisów ustawy Prawo restrukturyzacyjne. Zasadniczą rolę odrywa tu także instytucja Krajowego Rejestru Zadłużonych, który od grudnia 2021 r. stanowi główne narzędzie w tym obrocie, podlegające stałemu acz niespiesznemu doskonaleniu i dostosowywaniu do wciąż kształtującej się praktyki w zakresie postępowań insolwencyjnych.

COFACE: WSPÓLNIE BUDUJEMY BIZNES

Dzięki 75-letniemu doświadczeniu i rozbudowanej, międzynarodowej sieci oddziałów Grupa Coface, światowy lider w ubezpieczeniach należności, oferuje 50 000 firm na całym świecie rozwiązania w zakresie ochrony przed ryzykiem niewypłacalności ich klientów, zarówno w transakcjach krajowych jak i eksportowych. Grupa, obecna w 100 krajach, wspierana przez 4.540 pracowników, osiągnęła w 2021 r. skonsolidowane przychody w wysokości 1,568 mld EUR. Coface publikuje co kwartał swoje oceny ryzyka kraju dla 162 państw, w oparciu o unikalną wiedzę na temat zachowań płatniczych przedsiębiorstw i doświadczenie 660 lokalnych analityków ds. oceny ryzyka, współpracujących na bieżąco z klientami Coface i weryfikujących kondycję ich dłużników.

W Polsce Coface jest obecny od 1992 roku. Ubezpiecza należności krajowe i eksportowe, oferuje finansowanie poprzez faktoring, a także raporty handlowe o firmach z całego świata. Prowadzi monitoring i windykację należności B2B. Więcej informacji o firmie oraz pozostałe komunikaty prasowe dostępne na: www.coface.pl